
MEMO

Aan : Leden Commissie IenW
Datum : 12 juni 2026
Onderwerp : Inbreng ten behoeve van het Commissiedebat Water (d.d. 25 juni 2026)

Geachte leden van de Commissie Infrastructuur en Waterstaat,

Water is zeer belangrijk voor de Nederlandse economie. Waterafhankelijke sectoren zijn volgens het Nationaal Water Programma samen verantwoordelijk voor ongeveer 16% van de nationale economie. De Koninklijke Vereniging voor Energie, Milieu en Water (VEMW) behartigt de belangen van zakelijke energie- en watergebruikers. VEMW vertegenwoordigt meer dan de helft van het zakelijke gebruik in Nederland.

Zakelijke watergebruikers verduurzamen hun watergebruik. Dat betekent dat bedrijven waar mogelijk (drink)water besparen maar ook dat ze hun emissies naar water verder reduceren en zich inzetten voor actuele lozingsvergunningen die bijdragen aan het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn water (Krw). De rol van de overheid is eveneens cruciaal. Zij moet ervoor zorgen dat (water)economische belangen worden verankerd in ruimtelijke plannen en besluiten, dat het ondernemersklimaat voor waterafhankelijke bedrijven wordt versterkt en duurzaam watergebruik bij bedrijven wordt gestimuleerd. Wij willen u in deze paper op een aantal onderwerpen wijzen.

Samenvattend bepleiten wij:

- **reparatie van de Drinkwaterwet zodat klip en klaar is dat bedrijven die drinkwater nodig hebben in hun processen daarover kunnen blijven beschikken;**
- **het versneld vergroten van het aanbod van drinkwater;**
- **voldoende ruimte voor warmtelozingen van industriële bedrijven en elektriciteitscentrales;**
- **periodiek bezien en, indien nodig, herzien van lozingsvergunningen. Tijdelijke vergunningen daarentegen zijn onacceptabel;**
- **bij het herzien van vergunningen voor:**
 - **voldoende capaciteit en doelmatigere procedures t.b.v. normafleiding**
 - **realistische termijnen om te voldoen aan striktere regelgeving**
 - **éénduidigheid in normstelling vanuit Immissietoets en Drinkwaterwet**
- **Uitbreiding van de capaciteit bij bevoegde gezagen, in het bijzonder de Omgevingsdiensten.**

1. Borg drinkwatervoorziening bedrijven

Repareer de Drinkwaterwet

Circa 25% van het drinkwater dat drinkwaterbedrijven leveren, gaat naar bedrijven. Veel bedrijven kunnen niet zonder water van drinkwaterkwaliteit. Dat zien we bijvoorbeeld in de levensmiddelenindustrie en in de farmaceutische industrie, waar er een nationale of Europese verplichting is om drinkwater te gebruiken. Ook kan sprake zijn van hoogwaardige industriële processen waarvoor drinkwaterkwaliteit vereist is, zoals bij de vervaardiging van productiemiddelen voor microchips.

De Drinkwaterwet is onduidelijk over de reikwijdte van de leveringsplicht inzake bedrijven die water van drinkwaterkwaliteit nodig hebben. Verduidelijking c.q. aanpassing van de wet is hard nodig om de onzekerheden hieromtrent bij bedrijven en drinkwaterbedrijven weg te nemen. Veel van de drinkwaterafhankelijk bedrijven vragen zich namelijk af of zij ook in de toekomst drinkwater kunnen inkopen bij het drinkwaterbedrijf. Die onzekerheid is slecht voor het ondernemersklimaat. Dat is bijvoorbeeld aan de orde in [Urk](#) waar de visverwerkende industrie, die een enorm groeipotentieel heeft maar afhankelijk is van water van hoge kwaliteit, ernstig wordt belemmerd doordat Vitens geen drinkwater levert en de provincie zich op het standpunt stelt dat de leveringsplicht van drinkwaterbedrijven alleen voor huishoudens geldt en niet voor de industrie.

Het is daarom van groot belang dat de Drinkwaterwet wordt aangepast. In de wet moet duidelijk worden aangegeven op welke sectoren en bedrijven de leveringsplicht van toepassing is. Het zicht op een wetsvoorstel ontbreekt helaas volledig. De minister heeft toegezegd de Kamer hier voor de zomer 2026 over te informeren.

Is de minister bereid vooruitlopend op een wetswijziging duidelijkheid te geven over zijn interpretatie van de huidige Drinkwaterwet ten aanzien van de leveringsplicht voor bedrijven die aantoonbaar afhankelijk zijn van drinkwater van drinkwaterkwaliteit?

Besparing vraag en uitbreiding aanbod

VEMW heeft meegewerkt aan het [Nationale Plan van Aanpak Drinkwaterbesparing](#). Zakelijke watergebruikers steunen dit plan en spannen zich in om het gebruik van drinkwater uiterlijk in 2035 met 20% terug te brengen. Naast het beperken van de vraag naar drinkwater is uitbreiding van het aanbod cruciaal. Het is essentieel dat er nieuwe drinkwaterbronnen worden ontwikkeld en dat provincies sneller vergunningen afgeven aan drinkwaterbedrijven. Provincies moeten zich maximaal inspannen om drinkwaterwinningen uit te breiden. Vergunningen moeten sneller en makkelijker worden afgegeven. Verzoeken voor nieuwe locaties waar grondwater kan worden gewonnen moeten prioriteit krijgen. Waar nodig moeten regels of procedures worden veranderd. De nood is aan de man.

Wij vragen de minister om gebruik te maken van zijn systeemverantwoordelijkheid voor de drinkwatervoorziening en provincies aan te zetten tot uitbreiding van het drinkwateraanbod middels een snelle en efficiënte afgifte van winvergunningen. Verder vragen wij de minister om versneld uitvoering te geven aan het “Actieprogramma Beschikbaarheid Drinkwaterbronnen 2023-20302” om het aanbod van drinkwater te vergroten.

2. Lozing restwarmte in oppervlaktewater

Het kabinet wil lozingen van koelwater en gezuiverd afvalwater (lees: restwarmte) begrenzen door de maximumtemperatuur in het ontvangende water terug te brengen van 28°C naar 25°C. Dit lijkt een klein verschil maar de gevolgen voor de Nederlandse industrie- en energiesector kunnen verstrekkend en zelfs ontwrichtend zijn. De kans is reëel dat bedrijven en elektriciteitscentrales in droge perioden gedeeltelijk of geheel moeten worden stilgelegd omdat er geen ruimte meer is om te lozen aangezien de watertemperatuur al hoger is dan 25°C. Klimaatverandering en warmtelozingen in buurlanden (die leiden tot ‘vorbelasting’) zullen de ruimte om te lozen verder doen afnemen. Bovendien zal dit in de zomermaanden waarschijnlijk betekenen dat bedrijven aanvullende maatregelen moeten nemen, zoals het bijplaatsen van extra koelinstallaties. Deze zijn vaak juist energie-intensiever en belastend voor het milieu. Daarnaast wordt het voordeel van water als efficiënte koelbron ondermijnd.

Door het verlagen van de temperatuurnorm verdwijnt voor de bedrijven de ruimte die nodig is om een warme zomer door te komen. Dit is inmiddels ook vastgesteld door onderzoeksinstituut Deltares dat een drietal ‘botsproeven heeft uitgevoerd’. Voor restwarmtelozingen bestaat een beoordelingssystematiek. Vanwege de keuze om terug te gaan van 28 naar 25°C dient deze aangepast te worden. Het is van groot belang dat de kans dat elektriciteitscentrales en industriële bedrijven in grote problemen komen (omdat zij de restwarmte niet meer mogen lozen) wordt geminimaliseerd.

Wij vragen de minister om:

- **de Kamer te informeren over de mogelijkheden die de KRW biedt om voldoende ruimte te behouden voor bestaande en nieuwe warmtelozingen;**

- een beoordelingssystematiek voor warmtelozingen te ontwikkelen die voldoende flexibiliteit en vrijheidsgraden herbergt voor bedrijven zodat zij ruimte behouden om een warme zomer ongeschonden door te komen zonder dat zij kosten-ineffectieve maatregelen moeten nemen;
- uit te spreken dat Nederland niet uit de pas mag lopen met andere EU-landen. Een gelijk speelveld dient voor warmtelozingen het uitgangspunt te zijn. Dit principe van gelijk speelveld dient ook in Nederland toegepast te worden.

3. Lozingsvergunning is “license to operate”: geen nationale koppen

Bedrijven werken via het Impulsprogramma mee aan het behalen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW). Zo worden emissies van probleemstoffen naar water verminderd. Bedrijven die stoffen lozen hebben daarvoor een vergunning nodig. Deze verkrijgen ze als ze kunnen aantonen dat de lozing niet leidt tot verslechtering van de waterkwaliteit. In 2024 heeft de Europese Commissie (EC) een inbreukprocedure ingesteld wegens niet-naleving van de KRW door Nederland. De EC spreekt ons erop aan dat vergunningen voor onttrekking van water of lozingen in water voor onbepaalde tijd kunnen worden verleend. Het ministerie van I&W wil de regelgeving op het gebied van grond- en oppervlaktewateronttrekkingen en lozingen op oppervlaktewater aanscherpen door vergunningen periodiek te bezien en zo nodig herzien. Daarnaast wil I&W dat bedrijven met een onttrekkings- en/of lozingsvergunning elke 30 jaar een nieuwe vergunning aanvragen.

VEMW is voorstander van periodieke toetsing van vergunningen voor onttrekking of lozing van water. Bedrijven willen namelijk beschikken over een actuele vergunning aangezien zij een dergelijke vergunning zien als een “license to operate”. Echter, een tijdelijke vergunning ofwel een vergunning met een einddatum is niet acceptabel. Het periodiek opnieuw aanvragen van een vergunning brengt forse hogere administratieve lasten met zich mee en leidt vanwege de onzekerheden die daarbij horen bovendien tot een aantasting van het vestigingsklimaat. Tevens heeft dit forse consequenties voor de bevoegde gezagen die hiermee zouden worden belast.

De toetsing en actualisatie van vergunningen neemt veel tijd in beslag, onder andere vanwege een gebrek aan capaciteit bij waterkwaliteitsbeheerders én bij RIVM dat de normen vast moet stellen. Dit belemmert niet alleen het tijdig kunnen voldoen aan vergunningsvereisten, maar ook implementatie van nieuwe ontwikkelingen en huisvesting van nieuwe bedrijven. Indien vergunningen herzien worden is het van belang te zorgen voor realistische termijnen om te voldoen aan striktere regelgeving. Daarbij is eenduidigheid in normstelling vanuit de Immissietoets en de Drinkwaterwet van belang: als de Immissietoets uitwijst dat een lozing voldoet aan de drinkwaternorm, zou een drinkwaterbedrijf hier geen negatief advies over uit moeten kunnen brengen vanwege strengere eisen in de drinkwaterwet.

Wij vragen de minister om:

- een nationale kop te vermijden en af te zien van het voornemen om lozings- en onttrekkingsvergunningen tijdelijk te maken;
- te kiezen voor het verplicht periodiek bezien en zo nodig herzien van vergunningen voor lozing en onttrekking van water en daarvoor voldoende middelen vrij te maken;
- te zorgen voor voldoende capaciteit en doelmatigere procedures t.b.v. normafleiding;
- realistische termijnen om te voldoen aan striktere regelgeving;
- eenduidigheid in normstelling vanuit de Immissietoets en de Drinkwaterwet.

4. Nieuw KRW-richtsnoer Europese Commissie: kans op meer duidelijkheid en een evenwichtiger vergunningverlening

De Europese Commissie heeft op 26 mei 2026 nieuwe richtsnoeren gepubliceerd voor de toepassing van de Kaderrichtlijn Water (KRW) bij vergunningverlening. Aanleiding vormt de constatering van de Commissie dat de uitvoering van de KRW binnen en tussen lidstaten sterk uiteenloopt, wat leidt tot onzekerheid over investeringen en vergunningverlening. Het richtsnoer is weliswaar niet juridisch bindend, maar geeft wel weer hoe de Commissie de KRW interpreteert en hoe lidstaten volgens haar de beschikbare flexibiliteit zouden moeten benutten. Voor vergunningplichtige bedrijven bevat het document enkele belangrijke verduidelijkingen. Zo benadrukt de Commissie dat milieunormen gelden op het niveau van het waterlichaam als geheel en niet automatisch mogen worden vertaald naar emissiegrenswaarden voor individuele bedrijven.

Ook stelt zij dat bij de beoordeling van nieuwe activiteiten rekening moet worden gehouden met alle bestaande verontreinigingsbronnen die bijdragen aan de toestand van een waterlichaam. Dat lijkt erop te wijzen dat niet alleen vergunningplichtige puntbronnen, maar ook diffuse bronnen en historische verontreinigingen onderdeel van de analyse moeten zijn. Daarnaast onderstreept de Commissie het belang van mengzones, natuurlijke achtergrondconcentraties, biologische beschikbaarheid en een gebiedsgerichte beoordeling van waterkwaliteit. Dit zijn onderwerpen die in de Nederlandse vergunning praktijk regelmatig tot discussie leiden.

Het richtsnoer biedt volgens VEMW aanknopingspunten voor een meer proportionele en beter onderbouwde toepassing van de regels. Voor bedrijven kan dit leiden tot meer rechtszekerheid, minder interpretatieverschillen en een beter evenwicht tussen waterkwaliteitsdoelen en economische ontwikkeling.

Wij vragen de minister om aan te geven hoe hij dit nieuwe richtsnoer gaat verwerken in het Nederlandse vergunningenbeleid en de uitvoeringspraktijk. Daarbij zijn onder meer de volgende vragen relevant:

- **Deelt de minister de opvatting van de Europese Commissie dat de beoordeling van KRW-doelen moet plaatsvinden op het niveau van het waterlichaam als geheel en niet uitsluitend op het niveau van individuele bedrijven?**
- **Hoe wordt in Nederland geborgd dat bij vergunningverlening alle relevante bronnen van verontreiniging, inclusief diffuse bronnen, effecten van bronnen stroomopwaarts en historische verontreinigingen, in de beoordeling worden betrokken?**
- **Is de minister bereid te bezien of instrumenten zoals mengzones, achtergrondconcentraties en de in het richtsnoer beschreven flexibiliteit meer en consistentier kunnen worden toegepast?**
- **Verwacht de minister dat het richtsnoer aanleiding geeft om bestaande handreikingen, beleidsregels of vergunning praktijken aan te passen?**

5. Investeer in uitbreiding capaciteit bij bevoegde gezagen

Bedrijven ervaren veelvuldig problemen met bevoegde gezagen als zij een nieuwe vergunning aanvragen of een bestaande vergunning willen wijzigen. In veel gevallen duurt het erg lang voordat een vergunning wordt verstrekt. Dit houdt deels verband met een gebrek aan capaciteit en/of specialistische kennis bij de vergunningverlenende diensten. Dit geldt vooral voor de complexe aanvragen en komt vaker voor bij de Omgevingsdiensten. Daar komt bij dat de introductie van de Omgevingswet en de overgang naar het nieuwe stelsel nieuwe eisen en combinaties van onderwerpen (water, milieu, ruimtelijke ordening) met zich meebrengt waardoor vergunningverlening ingewikkelder is geworden.

Wij vragen de minister om:

- **meer middelen vrij te maken voor uitvoeringsorganisaties die met vergunningverlening worden belast;**
- **schaalvergroting, samenwerking of fusies van omgevingsdiensten te stimuleren waar dat lokaal niet lukt. Kleinere diensten zijn kwetsbaar door afhankelijkheid van één of enkele personen**
- **regionale of landelijke specialistische teams of centra van expertise op te richten voor complexe watervergunningen. Deze teams ondersteunen kleinere omgevingsdiensten middels het leveren van expertise, second opinions en het delen van best practices.**

Wij verzoeken u vriendelijk om onze inbreng te betrekken bij de voorbereiding van het Commissiedebat Water. Mocht u vragen hebben, neem dan gerust contact met ons op.

Met vriendelijke groet,

Namens Koninklijke VEMW,

Roy Tummers
Directeur Water